

A Pécsi Ítéltábla a dr. Horváth László ügyvéd által képviselt **felperes neve** (címe) felperesnek - a ... jogtanácsos által képviselt **alperes neve** (alperes címe.) alperes ellen - közigazgatási jogkörben okozott kár megtérítése iránt indított perében a ... Törvényszék 2016. június 24. napján kelt .../20. számú ítélete ellen a felperes részéről 21. és 22. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán meghozta a következő

### **í t é l e t e t:**

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét - fellebbezett részében - részben megváltoztatja, és kötelezi az alperest, hogy fizessen meg 15 nap alatt a felperesnek 750.000 (hétyszázötvenezer) forintot. Ezt meghaladóan tekinti a keresetet elutasítottnak.

A másodfokú eljárásban felmerült költségeit mindegyik fél maga viseli.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

### **I n d o k o l á s**

Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás szerint a felperes 2010 augusztusában a .... helyrajzi szám alatti fenyves erdő területen engedéllyel végzett gyérítést, az erdő szélétől két sorban 9,77 m<sup>3</sup> erdei fenyőt kivágott. E terület valójában közút megjelölésű, önkormányzat tulajdonában álló ingatlan volt, melyről a felperes nem tudott, abban a tévedésben volt, hogy a fát saját területéről vágta ki. E fakivágásból eredően a ... Rendőrkapitányság előtt ... bü. számon lopás gyanúja miatt indult büntetőeljárásban a felperestől - 2011. október 11-én - lefoglalták a fakitermelés során használt MTZ traktort és a hozzátartozó közelítőkocsit, valamint 15 m<sup>3</sup> fát, és egy motoros fűrész. A motoros fűrész másnap, a többi ingóságot csak 2010. november 17-én vételezték be bűnjelként a ... Rendőrkapitányságon. A lefoglaláskor a helyszínen a felperes a jegyzőkönyvet nem írta alá, panaszt tett. Panaszát a ... Városi Ügyészség a 2010. november 10-én kelt határozatával elutasította, döntését azzal indokolta, hogy a felperes által sérelmezett ingóságok lefoglalására a határozat meghozataláig nem került sor. Ezt követően a felperes a bűnjelként lefoglalt traktort és vontatót használta, a lefoglalt fából pedig 10 m<sup>3</sup>-t értékesített **...P.-nek**. E cselekmények miatt a ... Rendőrkapitányság a felperessel szemben végrehajtási eljárás alóli elvonással elkövetett zártörés vétsége miatt indított büntetőeljárást. A lopás miatt indult ügyben 2011. július 27-én a nyomozóhatóság bűncselekmény és bizonyítottság hiányában a nyomozást megszüntette arra hivatkozással, hogy a felperes tévedésben volt. A zártörés miatt indult büntető eljárás a bíróság előtt fejeződött be, a ... Városi Bíróság 2012. november 12-én jogerőre emelkedett ítéletével a zártörés vétségének vádja alól a felperest - büntethetőséget kizáró okból, a Btk. 27. § (1) bekezdés szerinti tévedés - miatt felmentette, és a foglalást megszüntette arra hivatkozással, hogy a felperes a foglaláskor már vitatta annak jogszerűségét, és laikusként azt hitte, a lefoglalás nem történt meg. Az

alperes 2012. július 20-án és augusztus 14-én felszólította a felperest a lefoglalt dolgok elszállítására, a felperes a felhívásnak nem tett eleget.

A felperes keresetében közigazgatási jogkörben okozott kár megtérítése címén 1.000.000 forint nem vagyoni, és 1.664.800 forint vagyoni kár megfizetésére kérte az alperest kötelezni, ez utóbbi áll 915.000.-Ft lefoglalt ingók pótlásának költségéből, a lefoglalt ingókban bekövetkezett 639.800.-Ft értékcsökkenésből, 20.000 forint felmerült fuvar költségéből és a büntetőeljárás során felmerült 90.000.-Ft költségéből.

Az alperes a keresetet jogalap hiánya és a kár bizonyíthatatlansága okán kérte elutasítani.

Az elsőfokú bíróság fellebbezéssel támadott ítéletével a keresetet elutasította. Kifejtette, hogy a felperesnek az 1959. évi IV. tv. (Ptk.) 339.§-a és 349.§-a alapján azt kellett bizonyítani, hogy a lefoglalás és őrzés során az alperes felróhatóan eljárva neki kárt okozott, és az alperesi eljárás során kimerítette a rendelkezésére álló jogorvoslati lehetőségeket. A büntetőeljárás iratai alapján megállapította - utalva a Be. 151.§ (1) és 155.§ (1) bekezdésére - ,hogy a lefoglalás és a bűnjelkezelés jogszerűen történt, álláspontja szerint önmagában az a körülmény, hogy a zártörés vádja alól a felperest felmentették, nem alapozza meg a kárigényt, másrészt a felperes a büntetőeljárás során, a második alkalommal hozott lefoglalással kapcsolatos határozat ellen panasszal nem élt, így egy láncszem is hiányzik az alperesi kárfelelősséghez. Kiemelte továbbá, hogy az alperes a vádemelést követően a bűnjellel kapcsolatban nem rendelkezett jogosultsággal, ekkortól az ügyészség, majd a bíróság dönthetett, a foglalás elhúzódása alperesnek fel nem róható körülmény. Utalt arra is, hogy a felperes többszöri felhívásra sem bizonyította a kárának tényét és összecszerűségét, az újonnan megvásárolt ingók a felperes tulajdonában vannak, ebből kár nem érte, a lefoglalás megszüntetése után az ingókat nem szállította el, és tényelőadást sem tett arra, hogy milyen hiányosságokat észlelt a lefoglalt ingóknál, a szakértői bizonyításra tett indítványa pedig a Pp. 141.§ (6) bekezdése folytán elkésett. Kifejtette, hogy a büntetőeljárás során felmerült készkiadásai megtérítését a felperes a felmentésére tekintettel a Be. 74.§ (1) bekezdés b) pontja alapján a büntetőeljárásban érvényesíthette volna, így e kereset elbírálására nem volt hatásköre.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen a felperes terjesztett elő fellebbezést, kérte az elsőfokú bíróság ítéletének részbeni megváltoztatását, és az alperes 1.000.000 forint nem vagyoni, valamint 935.000 forint vagyoni kár megfizetésére kötelezését, vagyoni kárként a lefoglalt traktor és vontató 2011-2015. évek alatt bekövetkezett, számviteli törvény szerinti 639.800 forint összegű értékcsökkenését, a büntetőeljárás során felmerült 90.000 forint költségét, és a lefoglalt fa szállításával kapcsolatos 20.000.- költségét jelölte meg. Fenntartotta azt az álláspontját, hogy a lefoglalással kapcsolatos panaszát az ügyészség azért utasította el, mert az iratok közt nem voltak ott a lefoglalásról szóló iratok, tehát élt a jogorvoslati jogával. A lefoglalás feltételei nem álltak fenn, a rendőrség nem tartotta be az iratkezelésre, és bűnjelkezelésre vonatkozó szabályokat. A nyomozás elrendeléséhez szükséges információkkal a ... Rendőrkapitányság nem rendelkezett, az általa előadott adatok ellenőrzésével kiderült volna már akkor, hogy bűncselekmény nem követett el.

Az alperes a fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását kérte.

A fellebbezés részben alapos.

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást az elsőfokú eljárás iratai alapján az alábbiak szerint pontosítja és egészíti ki:

A 2010. december 6. napján „gyanúsított folytatólagos kihallgatásáról” felvett jegyzőkönyv szerint a ... Rendőrkapitányság a felperessel közölte egy rendbeli, folytatólagosan elkövetett, a Btk. 249.§ (2) bekezdésébe ütköző és aszerint minősülő zártörés vétsége megalapozott gyanúját. E gyanúsítás ellen a felperes panasszal élt, a ... Városi Ügyészség ... számú, 2010. december 16. napján kelt határozatával a panaszt mint alaptalant elutasította.

Pontosítja a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletének tényállását annyiban, hogy felperes tulajdonában álló MTZ traktort, a hozzátartozó közelítőkocsit és a tűzifát - helyesen - a lopás miatt indított büntető eljárásban foglalták le, a ... Rendőrkapitányság a 2010. december 6-án kelt .../...bű. számú határozatában a felperessel szemben lopás vétségének megalapozott gyanúja miatt folyamatban lévő büntetőügyben - a 2010. október 11-én elrendelt lefoglalás során helyszínen hagyással lefoglalt - 1 darab MTZ traktor, valamint hozzákapcsolt közelítő tárolásának helyszínét módosította, és a tárolás helyéül **H.** hivatásos autómentő telephelyét jelölte ki, e határozat ellen a felperes nem élt panasszal.

Az így pontosított és kiegészített tényállásra is tekintettel a másodfokú bíróság - a fellebbezéssel érintett - felperesi vagyoni kártérítési igény (lefoglalt ingókban bekövetkezett számviteli értékcsökkenés, büntető eljárásban felmerült költség, eladott fa szállítási költsége) tekintetében egyetért az elsőfokú bíróság keresetet elutasító döntésével, annak jogi indokait azonban az alábbiak szerint módosítja és egészíti ki:

A büntetőeljárással összefüggésben felmerült készkiadás (90.000 forint) megtérítésére iránt előterjesztett vagyoni kártérítési igény tekintetében helyesen foglalt állást az elsőfokú bíróság. A büntetőeljárásról rendelkező 1998. évi XIX. törvény (Be.) 339.§ (3) bekezdése szerint, ha a vádat az ügyész képviselte, és a bíróság a vádlottat felmenti, vagy az eljárást az ügyész vádelejtése miatt megszünteti, az állam a határozat jogerőre emelkedésétől számított 30 napon belül a külön jogszabályban meghatározott mértékben megtéríti a vádlott költségét, továbbá védőjének az eljárás során nem előlegezett díját és költségét. A büntetőeljárással kapcsolatosan felmerült kiadások megtérítését a Be. a büntetőügyben eljáró bíróság hatáskörébe utalja, ez az igény kártalanítási igény, kártérítés címén polgári bíróság előtt nem érvényesíthető. (EBH2008. 1778).

A fellebbezéssel érintett további vagyoni kárigény elbírálása körében az elsőfokú bíróság helyesen hívta fel a Ptk. 339.§ és 349.§ -át. A Ptk. 339.§ (1) bekezdése szerint, aki másnak jogellenesen kárt okoz, köteles azt megtéríteni. Mentesül a felelősség alól, ha bizonyítja, hogy úgy járt el, ahogy az, az adott helyzetben általában elvárható. A Ptk. 349.§ (1) bekezdése szerint államigazgatási jogkörben okozott kárért a felelősséget csak akkor lehet megállapítani, ha a kár rendes jogorvoslattal nem volt elhárítható, illetőleg a károsult a kár elhárítására alkalmas rendes jogorvoslati lehetőséget igénybe vette. Ezen feltételek konjunktívak, tehát együttesen kell mindegyiknek fennállnia. Amennyiben bármelyik feltétel hiányzik, a kártérítési felelősség megállapítására nem kerülhet sor.

A felperesnek a vagyoni kárigénye alaposságához azt kellett bizonyítania, hogy az általa állított kár bekövetkezett, és az az alperes terhére rótt magatartással áll okozati összefüggésben. A felperes a lefoglalt ingóságok tekintetében a kárát abban jelölte meg, hogy a lefoglalás időtartama alatt az ingóságokban a természetes avulás folytán - a számviteli szabályok szerint számított mértékű - értékcsökkenés következett be. Az avulás, számviteli szabályok szerinti értékcsökkenés azonban az alperesi közrehatástól függetlenül következett be, bekövetkezett volna abban az esetben is, ha a lefoglalásra nem kerül sor, és az ingók a felperes birtokában, használatában maradnak. Az értékcsökkenés nem az alperesi magatartás eredménye, ezért e kárigénnyel kapcsolatban a kártérítési felelősség további feltételeinek vizsgálata szükségtelen volt.

A másodfokú bíróság nem ért egyet az elsőfokú bírósággal abban, hogy a lefoglalással kapcsolatos további vagyoni kártérítést - a lefoglalt fa szállítási költségeként érvényesített 20.000 forint - a jogorvoslati jog kimerítésének hiánya zárja ki. A felperes a lefoglalással kapcsolatban benyújtotta panaszát, azt azonban az ügyészség elutasította, mert az volt az álláspontja, hogy a lefoglalásra nem is került sor. A 2011. december 6-i határozatban nem újabb lefoglalásra, hanem a helyszínen hagyással lefoglalt ingóságok tárolási helyszínének megváltoztatására került sor, ez ellen a felperes valóban nem élt panasszal, ez tény azonban legfeljebb a tárolási hely változtatásból eredő kártérítést zárja ki, a lefoglalásból eredő igényt nem.

A Ptk. 349.§-ára alapított kártérítési igény körében - a következőkes bírői gyakorlat szerint - közigazgatási szerv határozat hozatalával kapcsolatosan felróható magatartást kirívóan téves jogalkalmazás vagy jogértelmezés esetén lehet megállapítani. A Be. 151.§ (1) bekezdése szerint a lefoglalás a bizonyítás érdekében, vagy az elkobzás, illetőleg a vagyoneklobzás biztosítására a dolognak a bíróság, az ügyész, illetőleg a nyomozóhatóság általi őrizetbevétele, vagy megőrzésének más módon történő biztosítása. A Be. 151. § (2) bekezdése úgy rendelkezik, hogy a bíróság, ügyészség, illetőleg nyomozó hatóság elrendeli annak a dolognak a lefoglalását, amely a) bizonyítási eszköz, b) a törvény értelmében elkobozható vagy amelyre vagyoneklobzás rendelhető el. A lefoglalás tehát célhoz kötött kényszerintézkedés, a döntés alapjául szolgáló tények és bizonyítékok mérlegelése, valamint az irányadó jogszabályok értelmezése minden esetben az erre hatáskörrel rendelkező jogalkalmazónak a jogi normára vetített tényekből levont következtetéseinek alapul. Ezeknek a döntéseknek az eljárás alá vont személynél vagyoni hátrányt okozó következménye csakis abban az esetben válik polgári jogi kárkövetelmélet keletkeztető tényé, ha az arra vezető aktív cselekmény a közhatalmat gyakorló személynek felróható. Azt kellett ezért a jelen perben vizsgálni, hogy az alperes a felperes ellen lopás vétsége megalapozott gyanúja miatt indult büntetőeljárásban a lefoglalásról kirívóan téves jogalkalmazás vagy jogértelmezés eredményeként határozott-e. A lefoglalásról rendelkező határozat az eljárásbeli esetben megfelelt a Be. fent idézett szabályainak, e körben a kirívóan súlyos jogalkalmazási tévedés nem volt megállapítható, ezért a lefoglalással kapcsolatos költség - szállítási költség - nem érvényesíthető.

Nem ért azonban egyet a másodfokú bíróság az elsőfokú bírósággal abban, hogy a felperes nem vagyoni kártérítés iránti keresetének a jogalapja hiányzik. A felperes e keresetének ténybeli alapjaként nem pusztán a lefoglalást, hanem az alaptalan büntető eljárás megindítását, és ezzel kapcsolatos nem vagyoni sérelmét jelölte meg. A nem vagyoni kártérítést személyhez fűződő jogsértés, és - a fentebb már kifejtettek szerint - kirívóan súlyos jogalkalmazási és jogértelmezési tévedés alapozza meg, illetve szükséges feltétel a károsult részéről rendes jogorvoslati jog igénybevétele is. A perbeli esetben a zártörés vétsége miatt indított büntető ügyben a felperes a közölt gyanúsítás miatt a kiegészített tényállás szerint panasszal élt, ezért kártérítési keresete a jogorvoslati jog gyakorlásának hiánya miatt nem utasítható el.

A nem vagyoni kártérítési igény körében a zártörés vétsége miatt indított büntető ügyvel kapcsolatban azt kellett vizsgálni, hogy a gyanúsítás kirívóan súlyos jogalkalmazási és jogértelmezési tévedés volt-e. A büntetőeljárás irataiból, így különösen a jogerős felmentő ítélet indokolásából egyértelműen megállapítható, hogy a felperest az ügyészség a lefoglalás elleni panaszt elbíráló határozatában arról tájékoztatta, hogy az érintett ingóságok lefoglalására nem került sor, a felperes e határozat ismeretében rendelkezett az ingóságokkal. Az is megállapítható, hogy a nyomozóhatóság e tényeket a zártörés vétsége miatti büntető eljárás megindításakor és a gyanúsítás közlésekor ismerte, tudta, hogy a felperest az ügyészség arról tájékoztatta, hogy az ingóságok nincsenek lefoglalva, tudnia kellett, hogy a felperes a birtokában lévő ügyészi határozat ismeretében

alapos okkal hitte, hogy az általa használt ingóságok nincsenek lefoglalva. Tudnia kellett a nyomozó hatóságnak, hogy a felperes tévedésben volt amikor az ingóságokkal rendelkezett, és azt is, hogy e tény a büntethetőségét kizárja. E tények ismeretében a felperes ellen zártörés vétsége miatt büntető eljárást indítani olyan kirívóan súlyos jogalkalmazói tévedés volt, amely az alperes kártérítési felelősségét megalapozza.

A büntetőeljárás súlyos beavatkozás az érintett személy életébe, az jelentős lelki terhet ró rá függetlenül attól, hogy a környezete vagy a szélesebb nyilvánosság előtt az mennyire válik ismertté. A Ptk. 75.§ (1) bekezdése a személyhez fűződő jogok tiszteletben tartását abszolút jogként mindenkivel szemben előírja, e jogok közül az emberi méltósághoz való jog alapjogként magába foglalja az ember testi és lelki biztonságához fűződő jogát is. Köztudomású tény, hogy egy büntetőeljárás folyamatban létének tudata szorongást, bizonytalansági érzetet vált ki az érintettből, melyhez megalázottság érzet és ingerlékenység kapcsolódik, ha az érintettnek hosszú időn keresztül abban a tudatban kell élnie, hogy ellene büntetőeljárás van folyamatban, ez olyan személyiséget érintő hátrány, amely megalapozza nem vagyoni kártérítés iránti igényt.

A felperes nem vagyoni kártérítés iránti keresetének jogalapja a fentiek okán fennáll, annak összegét pedig a másodfokú bíróság a Ptk. 355. § (4) bekezdése alapján, a Pp. 206.§ (3) bekezdése szerinti mérlegeléssel állapította meg, a mérlegelésnél figyelemmel volt arra, hogy a felperes büntetlen előéletű, hosszabb ideig állt a büntetőeljárás hatálya alatt, ezért a személyhez fűződő jogsértéssel okozott hátrány kiküszöböléséhez - a jelenlegi ár és értékviszonyokat figyelembe véve - 750.000 forint kártérítést tartott az okozott hátránnyal arányban állónak, és az ezt meghaladó felperesi kerestet utasította el.

Mindezek alapján a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét fellebbezett részében részben - a Pp. 253. § (2) bekezdése szerint - megváltoztatta, és a Ptk. 339.§ (1) bekezdése, 349.§ (1) bekezdése és a 355.§ (4) bekezdése alapján kötelezte az alperest a felperes nem vagyoni kárának megtérítésére.

Az elsőfokú ítélet részbeni megváltoztatása folytán a felperes részben pernyertes lett, a pernyertesség-pervesztesség aránya az elsőfokú eljárásban a 2.664.800 forintos pertárgyérték alapulvételével 28 %-72 %, a 32/2003. (VIII.22.) IM. r. 3. § (3) bekezdése alapján a felperesnek járna 37. 500.- Ft, az alperesnek járna 95.740.- Ft ügyvédi, illetve jogtanácsosi munkadíj, a kettő különbözetének összege (58.240.-Ft) és az elsőfokú eljárásban az alperes javára megállapított perköltség (50.000.-Ft) közti csekély különbség miatt a másodfokú bíróság ezt nem érintette. A másodfokú eljárásban, a fellebbezés pertárgy értéke 1.729.800 forint volt, ezért a Pp. 81.§ (1) bekezdés 2. fordulata alapján - a 43-57 %-os pernyertesség-pervesztesség arányára figyelemmel - a másodfokú bíróság úgy rendelkezett, hogy a felek a másodfokú perköltséget maguk viselik.

A felperes személyes költségmentességben részesült, míg az alperes személyes illetékmentes, ezért a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 14. §-a alapján az eljárás során feljegyzett illetéket az állam viseli.

écs, 2017. január 25.

. Kovács Ildikó s.k. a tanács elnöke, Dr. Berki Csilla s.k. előadó bíró, Dr. Gyöngyösiné dr. Antók Éva s.k. bíró

